

**Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)**

**Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE**

**Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică;
Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)**

Test 12

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Cím és szöveg összefüggése

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Műfajjelölő cím: egyrészt költői levelet, episztolát ígér, másrészt pedig jelzi a szöveg töredékes voltát. Ezzel szemben azonban a szöveg teljes, gondolatvilága kiteljesedik, szerkezete lezárt. Ugyanakkor az is megfigyelhető, hogy a költemény folyamán a figyelem a megszólítottól fokozatosan áttér a megszólítóra, vagyis a műben a lírai én belső világa, érzésvilága kerül előtérbe stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. Műfaj és beszédhelyzet

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A cím műfajt is jelöl, a „levéltöredék” kifejezés epikus műfajra, a költői levélre, episztolára utal. A költemény részben eleget is tesz ennek az elvárásnak, hiszen az első szakaszban a lírai én közvetlen, tegező formában szólítja meg a címzettet, és utal a címzethez fűződő személyes érzelmeire is. Továbbá megjelöli a levél tárgyát is. Az epikus jegyek a második szakaszban bontakoznak ki, ahol a szüret utáni magányos pihenés pillanata jelenik meg, távol a cselédektől, a lármától. A harmadik versszaktól kezdődően megfigyelhető az eltávolodás a levél műfajától, és az elégia műfaji jellegzetességei ismerhetők fel. Előtérbe kerül a lírai én önreflexív magatartása, melankolikus hangulata, lelki világának feltárása ó. A beszédmód vallomásosra vált át. stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. Poétikai eszközök és a lírai én léthelyzete

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. A lírai én léthelyzetére a magány, a társadalomtól való elszigetelődés jellemző, és ezzel párhuzamosan a belső lelkiállapot, az önvizsgálat kerül előtérbe. A külső elemek „Kanócom pislogó lángjait”, „őszibogárnak búsongó hangjai” a lírai én belső érzelmeit kifejező eszközökké válnak, metaforikus értelemmel rendelkeznek: I. lelki öregséget, elégikus lemondást, heves érzelmek hiányát kifejező képek. A költemény zárzata azonban elvonatkoztat a konkrét léthelyzettől, és általános érvényű létösszegzéssé emeli a gondolatot. A valósággal szemben a múlt örömeire, a szerelemre való emlékezés, a költészet és a képzelet nyújt vigaszt, menedéket a lírai én számára. stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

Probă scrisă la limba și literatura maghiară maternă

Test 12

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Barem de evaluare și notare

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

d. Stílusirányzatok jellegzetességei

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Berzsenyi költeményére klasszikus és romantikus stílusjegyek egyaránt jellemzőek. A klasszikus jegyek a szerkezetben figyelhetőek meg, amelyre a szimmetria jellemző. A kimért, arányos, harmonikus szerkezet a klasszikus retorika szabályait követi, és három szerkezeti egységet különít el. Az első szerkezeti egység az első szakasz, amelyben a tétel – propositio – hangzik el: „Tudod, magam vagyok, mert te nem vagy velem.” A második szerkezeti egység a második és harmadik szakasz, amely az indoklás – argumentatio. Az utolsó versszak külön szerkezeti egységet alkot, és következtetést fogalmaz meg – konklúzió. Romantikus stílusjegyek: a lírai én magatartása – magány, társadalomtól való elszigetelődés–, önreflexió, önvizsgálat, a belső élmények középpontba állítása, vallomásos beszédmód, a múlt felidézése, a műfaji határok elmosódása – levéltöredék, illetve elégikus jelleg érvényesülése –, az utolsó szakasz formabontása: ötsoros strófa stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat

5 pont

összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

a. Konkrét információk tömörítése, vázlatkészítés.

6 pont

b. Nyelvi elemek értelmezése a kontextus alapján: internet = világháló/globális számítógépes hálózat; kibertér = a valódi világ alternatív tere; intranet = helyi hálózat; hálózat = számítógépek összekötése

4 pont

c. A tudományos stílusréteg megnevezése (2 pont), indoklás (3 pont)

5 pont

d. Témához való igazodás

5 pont

Az érvelés követelményeinek betartása

5 pont

Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás

5 pont

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

5 pont

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott alkotás műfaji sajátosságai

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz*: paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat; Turi Dani a hagyományos paraszti mentalitással, a Karayak göggyével, sár-létével, sorsával szembeszegülő, azt alakítani igyekvő; az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító Ember típusa; metonimikus történetalakítás; zárt, falusi színtér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; realista-

naturalista házasságtörténet; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szölamok keveredése, szabad függő beszéd;

Kosztolányi: metonimikus és metaforikus történetalakítás, mottó, keretfejezetek, szóbeszéd, késleltetés, sűrítés, legendásítás, szövegszerűség, lélektaniség; regény térbeli sokszínűsége, tagoltsága, szimbolikus terek, történelmi tér, idő, pontos időmegjelölések, gyakorító elbeszélésmód *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. címértelmezés a szöveg kontextusában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz:* ellentét a címben, metaforikus: sár és arany jelentései a regényben: Dani mondja Erzsiről: törekeny, sovány, D. önmagáról: tehetetlen, nyomorult felesége konokságával szemben; otthonát mint zárt teret börtönnnek érzi, visszahúzó erőként; D. T. Gyuriról, és fordítva: semmiember, gyáva; D. faluról, az életről: szegénység, nyomor, kilátástalanság, de még lázad ellene; arany - a tehetséges, önmegvalósító ember, aki képtelen kitörni a sárból, az ösztönök, indulatok általi meghatározottságából, Istenre hárítja a felelősséget a regény végén;

Kosztolányi: szereplőkiemelő cím nominációval: Édes Anna = édesanya; Jancsi fosztja meg a nevében hordozott sors kiteljesítésétől, gyilkosság egyik oka, Vizyné számára neve mágikus: mennyei manna, ilyen nevű cselédje még nem volt, „Mindent tőle várt”, élete rendbe tétele függ Annától, beteges ragaszkodása, érzelmi zsarolása, tárgyiasítása tragikus sorsát idézi elő *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. a szereplők közti viszonyok

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Móricz:* Turi Dani megtagadja családjá mentalitását; elidegenedett kapcsolatok; Turi Dani – Erzs, gyerekek: az önmegvalósító szándék szétfeszíti a családi kohéziót; gyűlölet - szeretet, hűség - hűtlenség, más nyelven beszélnek, nem értik egymást, a nő kettős szerepe: visszahúzó és megtartó erő, tisztaság, férfi: teremtő erő; Dani – Takács Gyuri: féltékenység, halál, Dani – Karay gróf: ősi gyűlölet, paraszt – úr, halál;

Kosztolányi: Viza Kornél és Angéla: elidegenedés; elbeszélés egymás mellett, képmutatás: férje mások jelenlétében, pl. ha Movisztart kell kihívni, szólítja Angyálnak, Angéla, mintegy jóvátéve szeretetlenségét, hűtlenségét, mások előtt igazolja ezzel a gondoskodó férj szerepét, szerepjátásások; Vizyné – Anna: kínzója, zsarolója azáltal, hogy minden kielégületlenségét Annával való kapcsolatában akarja pótolni, éppolyan társtalan, kiszolgáltatott, isteníti, irracionálisan felnagyított érzelmekkel viseltetik iránta, az elbeszélő olyan szavakat használ, melyek szerelemre utalnak; férj- és gyerekpótlék, az egyetlen szeretettárgy, tetszeleg előtte I. neki öltözik fel csinosan, ugyanakkor tárgyként kezeli – I. motozás, hiszen a cseléd nem ember, hanem eszköz; Patikárius Jancsi egykori iskolatársa, Elekes, akire véletlenül akad rá a bankban, a barátja, azonban kiderül a farsangi álarcosbálon, hogy ez is csak érdekbarátság; a Párizsi Klubban tölti éjszakáit, számos ismerőse, de valójában egyetlen barátja sincs, Anna az első kapcsolata, minden érzéki és regényes képzeletét végig is járja ebben a kapcsolatban *stb.*),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. a munka szerepe a szereplők életében

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága 5 pont

(pl. *Móricz*: Turi Dani számára a munka az önmegvalósítás, a nagy tervek, a szabadság jelképe; szeret dolgozni, a felesége is elismeri, akkor van jókedve I. kaszálás-jelenet; aktivitásának, dinamizmusának a nyílt tér felel meg, amelyet alakíthat, s ezáltal birtokolhat, gondolkodása a jövőre irányul, személyiségének meghatározó vonása a szerzésvágy; feleségéhez, Takács Erzsikehez a zárt tér kapcsolódik, a ház, a szoba, a konyha; az ő tevékenysége itt zajlik; az otthon, a család változatlan világában akarja Danit is tartani I. otthon marad, rövid ideig tart a boldogságuk; Dani úgy érzi, munka nélkül „sárrá nyomorított”, lélek nélküli; a munka a férfitel jelképe ellentétben Karay László gróffal, aki számára a „munka-nélküliség” a kiváltságos állapot, a nemesi előjog jele; Héléne grófnő lustának, unalmasnak nevezi, ironikusan jegyzi meg, hogy érdekesebb egy küzdő ember;

Kosztolányi: Anna számára a munka az önkiteljesedés eszköze, az egyetlen dolog, amiben nem passzív, és ez Vizynéhez kötődik, akit fokozatosan elfogad, hozzá hasonul; tökéletes, legendás cseléd; folyton tisztogat, dolgozik, nem akar elmenni szórakozni, nem barátkozik senkivel; amikor Vizek Egerbe utaznak, boldog, mert önállóan intézkedhet; az estélyen nem szolgálhat fel; gyilkosság egyik oka; Moviszter mondja ki, hogy nem emberi a tökéletessége Annának; Vize Kornél kitűnő hivatalnok, szorgalmas, lelkiismeretes is; ezt a föllebbvalói és alárendeltjei egyaránt elismerték; a politikai-anyagi-társadalmi karrier erős motiváltságot jelent számára, csak a hivatalban, csak a hasonlóan gondolkodó és becsvágyait kielégítő közegben érzi jól magát; az őszinte, meghitt, bensőséges, de mindenképpen a másfajta kapcsolatok számára idegenek I. feleségével való viszonya; Vize Angélat rend- és tisztaságmánia jellemzi, ám cseléd nélkül elveszítettnek érzi magát; Patikárius Jancsi kb. két héttel Anna elszegődése után jelenik meg Vizeknél, apja polgári foglalkozású, megbecsült embert akar faragni belőle, ehhez használja fel a fővárosi rokon összeköttetéseit. Vize el is helyezi egy bankban, ennek csillogása ragadja meg Jancsit, ám nem kitartó; az élet komolyságának a tagadása, játéka üressége, magánya elleni menekülés; maszkja az identitás hiányát jelzi stb.),

értékes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben értékes, kifejtett válasz 3 pont,

részben értékes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszára 1 pont.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása 5 pont,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása 4 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont,

helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszára 1 pont.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.